

بازی «ترکی» با برگ «کردها» / خاورمیانه در آستانه جنگ جدید!

بازی دوگانه یانکی‌ها در خاورمیانه اینبار گردن ترک‌ها را گرفته است. آمریکا متحد قدیمی برای آنها است اما این روزها غیرقابل اطمینان‌تر از همیشه به نظر می‌آید.

به گزارش آران نیوز: ترکیه این روزها کانون اخبار حیرت‌آور است. روزی کودتا، روزی شکست کودتا، روزی حمله به جنگنده روس، روزی هم عذرخواهی از پوتین! اردوغان این روزها تصمیم جدیدی گرفت و با تانک‌هایش را به کمک تروریست‌های ارتش آزاد فرستاد تا زودتر از کردها شهر جرابلس را از دست داعش بگیرد. اردوغان نگران چیست؟ آیا موضع ترکیه در قبال مسائل سوریه تغییر کرده است؟ آمریکا در مناقشه کردی-ترکی چه خواهد کرد؟

چرخش خارجی ترک‌ها

تحولات ترکیه در یک ماه گذشته و پس از وقوع کودتای نافرجام ارتش باعث شد تا آنکارا در سیاست خارجی این کشور تغییرات قابل توجهی ایجاد کند. اردوغان پس از تصفیه در ساختار نظامی این کشور و ایجاد نیروی پلیس خارج از فرماندهی ارتش در سال 2009 گمان نمی‌کرد که شاکله سیاسی ترکیه کماکان از سوی نظامیان در معرض تهدید باشد. اما ترمرد برخی از فرماندهان ارتش نشان داد آنها در حالی که امنیت این کشور از سوی نیروهای کرد و شبه نظامیان داعش در معرض خطر قرار دارد، برای بازگشت به قدرت از هر فرصتی استفاده می‌کنند.

در این شرایط مقامات ترکیه بر آن شدند تا ضمن کشیدن دندان تیز ارتش برای همیشه، وضعیت ثبات و امنیت در مرزهای جنوبی این کشور را بهبود بخشند تا رشد و توسعه اقتصاد به عنوان مبنای اصلی محبوبیت حزب عدالت و توسعه روند صعودی گذشته را بازیابد.

اقتصاد ترکیه پس از تجربه رشد بالای اقتصادی در سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱، با روند نزولی روبرو شد. تا جایی که در بین سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۵ به متوسط ۳.۵ درصد رسید در حالی که پیش از این، آنکارا رشد 7 درصدی و در مقاطعی رشد 9 درصدی را تجربه کرده بود. علت این کاهش شاخص رشد اقتصادی اعلام تصمیم بانک مرکزی آمریکا مبنی بر افزایش سود در سال 2013، کاهش ارزش لیر در برابر دلار، بحران انتخابات در ترکیه در سال‌های ۲۰۱۴ و ۲۰۱۵ و عدم توافق دو حزب کسب‌کننده اکثریت آرا برای تشکیل دولت، پایان آتش بس با حزب کارگران کردستان (پ.ک.ک) و سیاست مداخله جویانه آنکارا در جنگ‌های خاورمیانه بود.

اردوغان در کسوت نخست‌وزیری در سال 2013 موفق شد با کردهای پ.ک.ک به توافق برسد. این امر باعث شد تا جنگ داخلی در مناطق کردنشین و کوه‌های جنوب این کشور به پایان برسد که بدون شک تاثیری مستقیم بر میزان سرمایه‌گذاری‌های خارجی و داخلی داشت. اما برهم خوردن آتش بس جنگ را این بار به داخل شهرهای کردنشین کشاند. در مقابل برخی از نیروهای گروه‌های تندرو کرد برای مقابله با این وضعیت باعث وقوع انفجار و ناامنی در شهرهای بزرگ استانبول و آنکارا شدند. در همین میان شبه نظامیان داعش نیز به دلیل فشار بر ترکیه برای جلب حمایت‌های بیشتر در عرصه جنگ‌های سوریه و عراق دست به اقداماتی تروریستی در مناطق توریستی این کشور زد.

این تحولات در حالی به وقوع می‌پیوست که مقامات آنکارا در اشتباهی استراتژیک با سرنگون کردن یک جنگنده روسیه، صنعت توریسم خود را از حضور پنج میلیون گردشگر روسی محروم کردند. ارتش نیز دست به کودتا زد. پس از این تحولات آنکارا مصمم شد تا با تغییر سیاست خارجی خود در منطقه، مانع سقوط بیش از پیش اقتصاد کشور شود.

سفر عذرخواهی اردوغان به مسکو، گسترش پیوندهای همکاری با ایران، اعلام پذیرش نمایندگان بشاراسد در مذاکرات صلح و آغاز حملات هوایی و زمینی علیه تروریست‌ها در سوریه بخشی از تغییراتی است که ترکیه برای نجات اقتصاد خود انجام داده است.

به نظر می‌رسد ترکیه مصمم است تا در سایه مبارزه با داعش و اشتراکی که از این بعد با ایران و روسیه دارد، نیروهای پ.ک.ک و یگان‌های مدافع خلق در سوریه را نیز بمباران شدیدتر خود بگیرد. در همین راستا چندی قبل نیز وزیر امور خارجه این کشور اعلام کرد آنها داعش و پ.ک.ک را به یک چشم می‌بینند.

مقامات ترکیه به این نتیجه رسیده‌اند برای ارتقا دوباره اقتصاد کشورشان و بازگشت ثبات، باید از حامیان تروریسم فاصله بگیرند. همکاری مستقیم و غیر مستقیم ترکیه در پنج سال گذشته با آمریکا، عربستان و قطر در براندازی بشار اسد و تقویت شبه نظامیان تروریست نه تنها به بهبود جایگاه سیاسی این کشور در منطقه کمک نکرد بلکه باعث عقب‌گردی در حوزه امنیتی و اقتصادی آن شد.

مشکلی به نام «کردها»

ترک‌ها اما کار ساده‌ای برای بازگشت ندارند. حمایت آمریکا از یگان‌های مدافع خلق کرد در سوریه باعث شده تا نیروهای نظامی حزب اتحاد دموکراتیک سوریه بتوانند سه منطقه کردنشین عفرین، کوبانی و جزیره را تحت سلطه خود بگیرند و در سایر مناطق نیز در برابر داعش موفق عمل کنند. این مساله برای ترکیه که به حزب مذکور به عنوان شاخه‌ای از پ.ک.ک نگاه می‌کند،

قابل تحمل نیست. از این رو رهبران حاکم بر آنکارا به این نتیجه رسیدند که همراهی با آمریکا می تواند در نهایت تمامیت ارضی کشورشان را به مخاطره بیندازد.

سرباز انگلیسی با پرچم اسکاتلند و کردستان عراق

وجود یک منطقه خودمختاری کردی در شمال عراق و سه کانتون کردی نیمه مستقل در سوریه، مرزهای جنوب و جنوب شرقی ترکیه را تبدیل به مناطقی حساس کرده است. واشنگتن به این نیروها به چشم تنها نیروی زمینی قدرتمند متحد آمریکا نگاه می کند که می توانند مقابل داعش بایستند.

حسن شمشادی، کارشناس مسائل خاورمیانه درباره بازی آمریکا با کارت کردها در گفت‌وگو با خبرنگاری دانشجویی می‌گوید: «آمریکایی ها از کردها همواره به عنوان یک ابزار برای تهدید منطقه و یا ایجاد مشکل برای همسایگان خود مانند عراق و سوریه استفاده می‌کنند. در شرایط فعلی نیز پس از کودتا در ترکیه و مسائلی که بین آمریکایی‌ها و ترکیه به وجود آمد بار دیگر واشنگتن از این اهرم بهره می برد و دولت آنکارا را به واسطه تهدیدات امنیتی که در داخل مرزها و بحث جدایی طلبی کردهای ترکیه وجود دارد تهدید می کند.»

سرباز انگلیسی در مناطق کردنشین عراق

بازی دوگانه آمریکا در خاورمیانه اینبار ترک‌ها را گرفتار کرده است. آمریکا متحد قدیمی برای آنها است که همراهی و پشتیبانی‌اش برای حفظ قدرت سیاسی-اقتصادی ترکیه لازم است اما این روزها غیرقابل اطمینان‌تر از همیشه به نظر می‌آید. رهبران ترکیه پیش بینی کرده اند که احتمال دارد در آینده نه چندان دور، شاهد پشتیبانی آمریکا از حزب کارگران کردستان (پ.ک.ک) باشند. در قضیه کودتا نیز تعلل مقامات کاخ سفید در محکوم کردن اقدام نظامیان ترک فرضیه غیرقابل اعتماد بودن آمریکایی ها را برای آنکارا تقویت کرد.

بازی ترکی

ترک‌ها برای مقابله با این مشکلات 2 راهکار اساسی را پیش گرفته‌اند. آنها از یک سو تلاش می‌کنند اختلافات با ایران و روسیه را کم کنند تا هم آورده اقتصادی برای آنها داشته باشد هم از تهدید بتوانند علی‌رغم تقابل با محور مقاومت و روسیه در بیشتر مناطق سوریه کردها را به عنوان دشمن مشترک معرفی کنند تا جای خالی همکاری آمریکا برای مبارزه با آنها را پر کرده باشند. آنها از سوی دیگر بی‌کار ننشسته‌اند و با گسیل کردن صدها نیرو از ارتش آزاد سوریه به منطقه جرابلس می‌خواهند هم از سرمایه‌گذاری این سال‌های خود در سوریه بهره ببرند و هم به ایران و روسیه نشان دهند همه تخم‌مرغ‌هایشان در یک سبد نیست.

در این شرایط می توان گفت در ماه های آینده حملات ارتش ترکیه برای پایان بخشیدن به ناامنی های داخلی و مبارزاتی که در کوه های قندیل ادامه دارد، در سایه مبارزه با داعش علیه پ.ک.ک تشدید شود. این در حالی است که یگان های مدافع خلق نیز مجبور خواهند شد علاوه بر درگیری با نیروهای تروریستی داعش راه چاره ای برای در امان ماندن از تهاجم نظامیان ترکیه بیابند.

خاورمیانه پساداعش

نقطه اشتراک تحولات اخیر منطقه عقب‌نشینی داعش است. آنها فلوجه، منبیج، جرابلس و بسیاری نقاط دیگر را در همین چند ماه گذشته از دست داده‌اند. با نزدیک شدن ساعت صفر حمله ارتش عراق به موصل و پیروزی‌های ارتش سوریه در مناطق مرکزی و کدناشیده شدن جنگ به مناطق شمالی‌تر به خصوص تقابل اخیر ارتش سوریه و نیروهای کرد در حسکه، بحران خاورمیانه به سمت مرحله جدیدی می‌رود. مرحله پساداعش که با از بین رفتن دشمن مشترک تقابل همه قدرت‌های حاضر در عراق و سوریه را به دنبال خواهد داشت. آزاد حاجی آقایی، کارشناس مسائل ترکیه در گفتگو با خبرنگار خبرگزاری دانشجویی این باور است: «جنگ در خاورمیانه به زودی پایان نمی گیرد. نیروهای اتحاد دموکراتیک و پ.ک.ک حاضر به عقب نشینی نیستند و در آینده ضمن تداوم مبارزات، صرفاً شاهد تغییر گروه ها در عرصه میدانی هستیم.»